

Čuvajmo
Jugoslaviju!

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 6. julija 1935

Štev. 24 — Leto IV.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

„Gospodarski svet“ na papirju?

Zahtev, da že vendar začne delovanje
noče biti konec. Upravičeno. Skoraj vsak
narod ga ima pod tem ali onim imenom, Ju-
gosloveni ga še nimamo. Njega ustanovitev
zahteva zdaj ta, zdaj ona panoga našega na-
rodnega gospodarstva, socialnih in kulturnih
interesov.

Ta »svet«, v katerem imajo biti zastopniki kmetijstva, industrije, obrti, trgovine, denarstva, socialnega in kulturnega življenja, naj bi v smislu ustave bil posvetovalno telo vladi in narodnemu predstavništvu, pa tudi svoje iniciativne predloge bi jima bil upravičen staviti. Na osnovi ustave je bil uveljavljen tozadevni zakon 17. marca 1932, ki določa sestavo tega sveta, njega delokrog in dan vpoklica na prvo zasedanje. Obstojati ima iz 60 članov, ki bi se enkrat ali dvakrat v letu po nekaj dni sestali na obravnavanje najvažnejših vprašanj. Stalen bi bil samo upravni odbor kakih 6 članov, ki bi vodil tekoče posle. Pač bi res bilo želeli, da bi ta zakon dal »Gospodarskemu svetu« večji delokrog in pa, da bi se iz njega črtalo določbo, ki omogočuje, da morejo postati tudi poslanci člani tega sveta in sami svoji svetovalci. Člani tega sveta bi v glavnem vršili svojo dolžnost doma na svojih bivalističih s pismenim podajanjem mnenj na postavljena vprašanja. Zato ta svet ne bi povzročal nobenih bistvenih denarnih stroškov ter izdatki zanj ne bi mogli biti toliko, da bi se moglo govoriti o kaki obtežitvi državnega proračuna. Koristil pa bi lahko neizrečeno veliko, odvrnil pa bi lahko premnogo škode in mnogo škodljivih trenj, ki so vedno gorša v vsem našem ljudskem življenju.

Ker je naloga Gospodarskega sveta tako važna in nujna, se človek nehote mora vpraševati: zakaj ta svet še ni imenovan in še bolj: zakaj še vedno ni pozvan na delo.

Omenjeni zakon nalaga ministrskemu predsedniku dolžnost, da ta svet pozove na delo najkasneje v 90 dneh potem, ko je stopil zakon v veljavo. Ta rok je potekel s 24. junijem leta 1932 in 25. junija 1932 bi bil moral biti prvi dan njegovega zasedanja. S 24. t. m. potečejo tri leta, odkar se ta zakonska dolžnost ni izvršila.

Kljub čedalje bolj rastočim zahtevam ljudstva je jasno, da se ta svet tudi na tretjo zamujeno obletnico še ne bo mogel sestati, ko še ni imenovan. Zatrdno pričakujemo, da pa bo vendar sedaj gotovo ustrezno zakonu in življenjskim nujnostim naroda, kljub temu, da se od neke strani čujejo več ko iz trte izviti glasovi, da bi ta svet služil samo interesom industrije. Saj v njem ne bo samo zastopnikov industrije, nego bodo v njem zastopane vse panoge narodovega dejstva: nja tudi številčno tako, kakor bi se moglo reči, da je vsaj za silo nekako prav. Pa tudi vlada ima priliko, da člane sveta izbere in imenuje tako, da v njem ne bi sedeli najbolj izraziti zastopniki industrije, nego sploh samo zmerni, trezni, objektivni, pametni, neprenapeti poznavalci razmer, strokovnjaki praktiki in teoretiki.

Nerazumljivo je torej, zakaj Gospodarskega sveta še ni, nerazumljivo je, zakaj doslej še noben ministrski predsednik ni upošteval dolžnosti, ki mu jih striktno in terminirano zakon nalaga, o katerem vsaj nam ni znano, da bi bil kdaj ukinjen, ko zato tudi ni prav mnenega razloga razloga. Nasprotno.

Kakšne sile so na delu, da se stvar zavlačuje? Nedelavnost, komodnost in pomikanje časa gotovo ne. Nadejamo se, da bo sedanja vlada storila konec nezdravi okolnosti, da se morajo državljani skandalizirati nad škodljivim, nerazumljivim zavlačevanjem, se brez potrebe jeziti, trpeti škodo in izgubljati vero v zakon, katerega naj navadni zemljan pač spoštuje, zakonodajalec pa ne, odtod ga doslej vsaj v tem vprašanju ni spoštoval.

Ko je brez drugega očitno, da finančno vprašanje ni, ne more in ne sme biti vzrok škodljivega zavlačevanja in za neupoštevanje zakona ter narodne življenjske nujnosti, ne more človek misliti drugega kot da je moral Gospodarski svet biti trn v peti ali dosedanjim politikom ali pa židovskemu kapitalizmu zunaj in znotraj države, ki je pod firmo demokracije že toliko uveljavil svoj vpliv, da se upa vmešavati v notranje zadeve demokratičnih držav in izsilili, da se koristi naroda namenjene, uzakonjene odredbe na najvišjih mestih niso izvrševale.

Vlada izmirjenja

S tem naslovom si je nadela nova vlada dr. Stojadinovića z dr. Korošcem kot enim svojih glavnih opornikov ogromno nalogo. Kakor želimo, da bi to svojo nalogo uspešno rešila.

Po 9. X. 1934 se je pojavila ideja izmirjenja posameznih delov našega naroda in posameznih strankarskih grupacij kot nekaj povsem novega, kar baje pred 9. X. 1934 ni bilo mogoče. Vsaj tak vtis je moral imeti vsak trezen opazovalec dogodkov, ki je zasledoval programatične izjave posameznih odločujočih faktorjev ter čital ne ravno preveč okusne slavospesve, ki jih je naslavljal inozemski tisk s tako sumljivo enodušnostjo na naslov B. Jevtića in njegove misije.

Kako se je začela takrat izvajati akcija pomirjevanja in kdo jo je izvajal? Prav gotovo lahko ugotovimo, da je bil način te akcije povsem pogrešen, saj je dosegla ravno nasprotno: ona ni prinesla pomirjenja, marveč je zanesla v naš narod poleg vseh starih, na novo poživljenih razdiralnih pojavov. Še nove, ko je hotela razbijati na levo in desno ter iz najbolj heterogenih črepij sestavljati novo posodo edinstvu naroda in države. Ta sistem razbijanja smo videli povsod. So bili pač na delu — »mladi, novi ljudje«, ki so skušali s svojo mladostjo, žal neizkušeno in zaletavo agilnostjo nadomestiti pomanjkanje praktičnega gledanja in poznavanja prilik v našem narodu. Tudi ob tej priliki se je izkazalo — žal na račun naroda in države — da se s frazami in velikimi, celo pred spremembo družabnega reda ne strašeti mi se naerti ne da spremeniti razmer in delati revolucije od zgoraj in da je vsako še tako širokoustno delo obsojeno na neuspeh, če ne korenini v narodu kot takem. Novi ljudje so si domisljali, da je narod lutka, ki se zadovolji z lepimi besedami in obljubami ter ploska brez premisleka, čim se pojavi pred njim kaka nova, mnogo obetajoča figura. Poleg tega so si domisljali, da zadošča uradni aparat in z njim združeni uradni pritisk za preorijentacijo narodne miselnosti. Tako smo doživeli one slavne shode, na katerih se je govorilo le o blagopokojnem kralju in izvajanju njegove oporoke, proslavljalo posameznike kot inspirirane izvrševalce te oporoke, potem uradnega aparata pa predstavljalo te sestanke in zборе kot naroden pokret, ki ustvarja nove čase. Kako hitro je vse to minulo! Le še z zasmehom govori danes narod o teh navnih, žal tudi škodljivih poskusih, le še z ironijo omenja narod imena nosilcev »novih časov« in raznih »ljudskih« funkcijonarjev ter predstavnikov, ki so prišli in odšli, ne da bi bili zapustili kakršnokoli sled med narodom in ne da bi bili s svojim neprostovoljnim odhodom vzbudili tudi najmanjše obžalovanje pri komurkoli, razven morda pri redkih osebnih prijateljih in nekaterih posameznikih, ki so se vsled svojih interesov navezali na nje. In v tem tiči brez dvoma najjačji dokaz popolne zgrešenosti in nezakoreninjenosti prošlega režima in njegovih večjih in manjših predstavnikov, ki so danes vsi prepuščeni sami sebi in čakajo kot nekaka res derelicta na ev. najditelja, kateremu se bo morda zljubilo, da se bo sklonil k tlom in jih pobral.

Če naj presojaemo resnost izmirjevalnega programa sedanje vlade po nastopu in uspehih prejšnje, potem bi morali obupati, ker bi se akcija pomirjenja nadaljevala v dose-danji smeri celjenja in ustvarjanja vedno novih razprtij. Upamo, da temu ni tako, pa smo pri tem tudi mnenja, da tako slabo ne bo mogel noben režim več izvrševati misije, katero si je določil sam. Tudi v absurd-nosti obstojajo gotovi viški, ki jih ni mogoče prekorati! Kot optimisti upamo, da je bil ta višek dosežen s 5. V. t. l., česar nam po-drobneje gotovo ni treba dokazovati. Čeprav pa smo v tem oziru optimisti, ne moremo zapirati oči pred ogromnimi težkočami, pred katerimi stoji sedanja in bo stala za do-gledno dobo tudi vsaka bodoča vlada. Posle-dice strahotne gospodarske depresije posta-jajo katastrofalne. Tudi najboljša vlada jih ne bo mogla odstraniti preko noči, saj gre za svetovni problem, ki je zlasti v naši agrar-ni državi silno komplciriran. Kam z našimi

agrnimi produkti, kako nadoknaditi našemu proizvajalcu razliko med lastno in mnogo nižjo svetovno tržno ceno, kako dvigniti izvoz lesa? Tu se ne da doseči mnogo z dobro voljo in raznimi dekreti, treba bo dolgoletnega požitnovalnega dela naših najboljših gospodarstvenikov, da se bodo pokazali vsaj prvi znaki zboljšanja.

Pa tudi še tako dobro delo še tako sposobnih gospodarstvenikov ne bo imelo uspeha, če ne bo stala za tem delom celokupna država s celokupnim narodom kot enotna, povsem kompaktna celota. Ali se pa d-ustvariti taka celota v dobi, ko se igramo zopet igro »ali smo trije naredi, ali pa trije deli enotnega jugoslovenskega naroda?« in zgublamo skoraj 99% vseh svojih sil pri navdušenem igranju te igre. Mirno lahko rečemo, da je in bo izmirjenje ne samo za stalno, marveč tudi za krajšo, samo prehodno dobo nemo- goče, dokler bodo gledali resnični ali namišljeni voditelji enega ali drugega »naroda« ali morda celo ene ali druge vere in pokra- jine svojo pravo nalogo le v razpravljanju vprašanj, ki že sama po sebi kažejo našo zunanjo razcepjenost in nezrelost in vsled kojih razpravljanja se porajajo vedno novi, zgolj politični konflikti. Žal pa imajo ravno politični konflikti največ vpliva na zunanjo enotnost naroda in tvorijo največji povod, da se zlasti v gospodarsko tako težkih časih absolutno potrebna enotnost še vedno bolj krši in razbija.

Vprašanje kruha je glavno zlasti za narod, ki je v ogromni večini tako beden in obubožan kot je naš. Če bo imel vsak naš kmet, delavec, obrtnik, trgovec in nameščene vsaj toliko sredstev, da bo mogel za silo preživljati sebe in svojo družino, potem se bodo tudi sedaj tako aktualni in nas na nešteto drobcev razbijajoči politični problemi sami po sebi zreducirali na oni res obstoječi in trezne rešitve zahtevajoči minimum, ki je tu in ga noben trezen človek ne zanika. Delo izmirjenja zahteva torej v prvi vrsti gospodarsko ozdravljenje našega naroda in odstranitev najtežjih socialnih krivic. Izmirjevanje gladnega, vsled socialnih krivic obupanega človeka je nemogoče, izmirjevanje vsaj za silo preskrbljenega in zadovoljnega človeka pa je stvar, ki se da s strani resnih mož prav lahko provesti.

Pustite torej v teh težkih gospodarskih časih vse fraze o reševanju plemenskih, dnevno-političnih pojavov, katerih rešili ne boste, dokler se ne bo zboljšalo gospodarsko in socialno stanje. Ustvarite dobo premirja, združite v tej dobi vse pozitivne sile našega naroda za rešitev gospodarskih in socialnih problemov! Če dosežete to, potem bo doseženo ono izmirjenje, v čegar ozračju bo tudi reševanje naših internih političnih problemov če ne prav lahko, pa vsaj toliko olajšano, da ne bo predstavljalo za resne Jugoslovane ali pa — če hočete — za resne Srbe, Hrvate in Slovence nobenih posebnih težkoč.

I. C.

**Narodna Odbrana lahko sodeluje z vsakim —
ne more se pa udinjati nikomur!**

Dne 29. junija se je vršila oblastna skupščina NO v Ljubljani. Podajamo v naslednjem kot prvo, poročilo predsednika oblastnega odbora, dr. Josipa Cepudra:

Ko odvarjam letošnjo četrto skupščino Oblastnega odbora NO v Ljubljani, odkar je NO na našem ozemlju začela z delom, kličem predvsem Vam vsem, izvršilnim članom NO in njenim glavnim delavcem iskren brat-ski Zdravo z zahvalo, da ste se tudi letos v teh tako težkih časih odzvali vabilu in prišli na skupščino.

Ko smo lani na Vidov dan na zadnji prav za prav izredni skupščini zaključili dobo nastanka in poživiljenja NO na terenu bivše ljubljanske oblasti ter povedli kot prvi v prakso določbe naših novih pravil glede izvršilnega članstva in sestave krajevnih odborov ter našega Oblastnega odbora, smo bili prepričani, da bomo mogli pri ponovnem sestanku čez leto dni zaznamovati razveseljiv razvoj ne le organizacije kot take, marveč predvsem ideje, ki je bila, je in bo temelj in vodnica NO od njenega postanka dalje, koje provajanju in uresničevanju mora NO prvenstveno služiti in ki preveča vsakega izmed nas, to je ideje narodnega in državnega edinstva. To svoje prepričanje in to svojo gotovost smo črpali predvsem iz osebnosti našega voditelja in kralja, sedaj žal že

**blagopokojnega Viteškega
Kralja**

Aleksandra I. Zedinitelja. Kdo bi si bil mislil, da bo že Vidovemu dnevu 1934 sledil strahotni 9. X., ko nam je tuji Maršej vsled skrajno pomanjkljive službe zavezniškega francoskega varnostnega aparata ugrabil Njega, ki je rasel v svobodni kraljevini Srbiji, šel z bratskim srbskim narodom preko balkanskih vojn, nato pa vodil srbsko vojsko skozi vse strahote svetovne vojne in jo dovedel preko Albanije in Krfa ter preko solunske fronte nazaj ne več kot srbsko, marveč kot jugoslovensko vojsko tudi v naše skozi stoletja zasuznjene kraje ter tudi nam donesel svobodo v lastni nacionalni državi. On ni bil več samo kralj, bil je dejansko prvi državljan in prvi Jugosloven, živel je s svojim narodom in za svoj narod, za katerega je slednjič tudi dal največ, kar more dati živ, toda umrljiv človek, svojo srčno kri in svoje življenje. Narod in država sta zgubila v njem in v njem najboljši in najlepši, kar sta imela, predvsem pa sta zgubila ono mirno točko, iz katere je izhajal tudi v najtežjih

časih čut varnosti v razburjeni in nezadovoljni narod, pa tudi ono **gibalno silo**, ki je od 6. I. 1929 dalje tako odločno in samopóžrtvovalno gnala misel in pokret edinstva jugoslovenskega naroda in jugoslovenske države vedno naprej kljub odporu starih okostenelih politikov in kljub zastalosti velikega dela našega še ne dovolj prosvitljenega, poleg tega pa še po partizanih beganega in zavajanega naroda.

Kralj Aleksander je mrtev, toda ideja, ki datira od Vidovega dneva 1389, ideja, ki je preživela sto in stoletja suženjstva ter slavlja svoje zmage v neprestanih borbah od prve Karadžordjeve ustaje v letu 1804, dalje in radi katere sta morali propasti dve sovražni carstvi, ta ideja živi in bo živila negiede na razvoj dogodkov! Saj je zalita s srčno krvjo Blagopokojnega Kralja. Ta ideja ima svojega nosilca in garanta v osebi našega mladega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II. Ko Vas pozivam, da z menoj vred počastite spomin blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja s tem, da mu zakličete trikrat Slava, pridružite tem klicem vzklike pozdrava našemu vladarju, ki je sicer mlad, pa je Karadžordjevi in bo brez dvoma nadaljeval delo, začet o Njegovega velikega deda kralja Petra I. Osloboditelja in nadaljevano od Njegovega Velikega Očeta. Zdravo kralji!

Žal moram vzbuditi med Vami spomin
tudi na zamrlega našega izvršilnega člana
župnika Vrhovnika Ivana.

Lani smo prekinili svojo skupščino, da se je šla naša deputacija poklonit temu vzornemu nacionalnemu svečeniku ter mu čestitati k njegovim 80-letnici. Čeprav telesno bolan, je duševno povsem čili sprejel našo deputacijo, priznal s ponosom, da je izvršilni član NO ter dal deputaciji dragocene nasvete in dragoceno pobudo za bodoče delo. Ni ga več med nami, tega glasnika aktivnega, borbeneza nacionalnega dela, živi pa njegov spomin, ki bo ostal trajen v našem narodu. Bodi mu tudi ob tej priliki izrečeno priznanje!

V večnost se je preselil tudi naš zaslužni član

dr. Boehm Ludvik.

Jugosloven že pred vojno je že kot profesor mornariške akademije na Reki vcepljal bodočim avstrijskim mornariškim oficirjem ljubezen do jugoslovenske ideje! Vzgojil je generacije slovenskih in hrvatskih mornariških oficirjev in ustvaril kader onih, ki vo-

dijo danes našo jugoslovensko vojno mornarico. S svojim znanjem je slovel tudi izven meja, pri tem pa je bil skromen in ponižen, predvsem pa iskren Jugosloven, ki je svoje prepričanje kazal tudi v dejanjih. Pozivam Vas, bratje, da počastite spomin zamrlih br. Vrhovnika Ivana in Boehma Ludovika z vzklikom: Slava njunemu spominu!

Preidem na svoje predsedstveno poročilo. O podrobnostih stanja in delovanja Oblastnega odbora bodo poročali drugi funkcionarji, jaz se s temi podrobnostmi ne bom bavil. Smatram za svojo dolžnost, da v tem svojem poročilu poudarim vsa ona dejstva, ki so ugodna ali neugodna vplivala na delo naše organizacije, da razčlenim vse važnejše, zlasti politične dogodke zadnjega leta in da stvorim s tem podlago za obširnejšo in izčrpnijo diskusijo o našem delu, diskusijo, ki naj z zdravjo, objektivno kritiko prošlosti izoblikuje glavne smernice za delo v bodočnosti. Preidem takoj k stvari.

Bratje, verujte, da ne izrečem nobene fraze, če poudarjam, da sem že lani prevzel predsedstvo Oblastnega odbora le na izrecno željo svojih najbližjih sodelavcev in da mi predsedovanje Oblastnemu odboru v preteklem letu ni bilo lahko. Ne mislim tukaj na delo kot tako. Delati moramo vsi, saj ne delamo radi lepšega, zlasti pa ne radi kakih osebnih ambicij in interesov. Mi vsi delamo iz notranjega nagona, ki nam ne da miru in nas goni od dneva v dan, da se borimo kot sužnji ideje, ki nam je prirojena in od katere se ločiti ne moremo. Glavne težkoče za delovanje NO zlasti v naši, ljubljanski oblasti so izvirale iz naravnost obupno zmedenih in zamotanih razmer, ki smo jih doživljali in preživljali vse to prejšnje leto, pa jih doživljamo tudi še danes.

Predvsem bi rad ugotovil eno, kar je bilo osnova in predpogoj celokupnega delovanja Oblastnega odbora ves čas do danes. Skušali smo doseči, da ostane

NO povsem samostojna in neodvisna

na levo in desno in hvala Bogu, s ponosom ugotavljam lahko imenom Oblastnega odbora, ki vam danes polaga račune, da se nam je to tudi posrečilo. Ne bom govoril o svoji osebi, ki je ponovno povzročala dvome o neodvisnosti NO, kajti ne gre za posamezne osebe v primerih, kot je naš, ko je delal Oblastni odbor ves čas svojega obstoja absolutno soglasno in torej ni dopustna in možna domneva, da bi bil kak posamezen član Oblastnega odbora, pa makar njegov predsednik, odločal avtokratično in diktatorsko. Preveč so odrasli in preizkušeni v dolgoletnem nacionalnem delu vsi drugi člani Oblastnega odbora, da bi bilo tako trajno vplivanje sploh mogoče. Kompaktnost Oblastnega odbora kaže torej popolno istovetnost nazorov, do te istovetnosti pa se je mogel Oblastni odbor povzpeti le vsled dejstva, da so sedeli v njem preiskušeni nacionalisti, ki so si na bratski način izmenjavali svoje misli in se slednjič vedno tudi zedinili povsem bratski na enotno stališče.

To čuvanje popolne neodvisnosti Oblastnega odbora in s tem celokupne organizacije NO na ozemlju bivše ljubljanske oblasti je bilo mestoma zelo težko izvedljivo. Ne radi rekriminacije, marveč samo, da ugotovimo dejstva, omenjam prvi poskus, ki je bil izvršen v svrhu priklenitve Oblastnega odbora na gotovo politično skupino oz. osebnost. Bilo je to spomladaj 1933. Ni bilo težko prepričati tega poskusa ter doseči, da se Oblastni odbor ni naslonil na eno ali drugo politično osebo. Temu prvemu poskusu je sledil drugi, ki pa je bil začel na mnogo bolj neroden način in je bil likvidiran z razpustom naše vitezke sekcije v Šiški in z odprtim pismom Oblastnega odbora na naslov takratnega župana g. dr. Puca, ki je bilo objavljeno v Pohodu. V obeh primerih je znal Oblastni odbor očuvati ne le neodvisnost organizacije, marveč tudi popolno njeno avtoriteto. Razumljivo se s tem ni prikupil prizadevanjem osebam, ki so naenkrat zgubile svoj dotedanji veliki interes na NO ter začele označevati našo organizacijo kot privešek dr. Kramerja.

Nikdar in nikjer ni dr. Kramer niti z besedico niti z dejanjem skušal vplivati niti na posamezne člane NO in tega Oblastnega odbora niti na delovanje organizacije. Često sem razgovarjal z njim, toda o NO ni bilo nikdar govora! Če pa se je Oblastni odbor obračal tu in tam tudi do dr. Kramerja kot aktivnega ministra s prošnjo za gotovo intervencije v interesu organizacije, zlasti pa v interesu posameznih članov in če je dr. Kramer na vsako tako prošnjo rad in iskreno storil, kar je mogel, ni v tem nikake odvisnosti. To tem manj, ker je dr. Kramer že od vsega početka redni član NO, ni pa do danes njen izvršni član, ker je smatral baš sedanjí O. O. njegovo vodilno politično funkcijo kot zadržek za njegovo prevedbo v izvršilno članstvo. Zalostno, toda resnično, NO ni imela v ljubljanski oblasti razven dr. Kramerja na razpolago niti ene politične osebnosti, ki bi bila pripravljena založiti se za NO brez vsakih kompenzacij.

Ni naša krivda,

če se nas je hotelo z gotovih strani vpreči v voz osebnih stremiljenj in ambicij, pa se nas je začelo označevati kot privešek dr. Kramerja in opisovati kot nekaj brezpomembnega, ko smo vse te poskuse posameznih oseb energično preprečili. Ni naša krivda, če so gotovi gospodje po teh ponesrečenih poskusih zgubili vsak interes za NO in se začeli zanimati za razne enodnevnice in brez-

pomembne pokretiče, podpirali vse one, ki smo jih morali radi nediscipline in nekorektnosti izključiti iz vrst NO, imeli odprte roke le za nje, nam pa preprečili celo naše predavateljsko delo pred mikrofonom ljubljanske radio-postaje, čeprav tega idealnega dela še do danes niso nadomestili. Vse to ni NO prav nič škodovalo, ona je tukaj in stoji kompaktna kot je bila, ker je hvala Bogu že od vsega početka zavzela stališče, da ne rabi mase, marveč hoče imeti le kvaliteto. In tako lahko rečemo, da je ostala NO tudi na tako opasnem terenu bivše ljubljanske oblasti kompaktna in da predstavlja danes v moralnem oziru silo, katere se resno ne da omalovaževati. Lahko padajo nevsledne besede o NO iz ust enega ali drugega na videz vsemogočnega faktorja, toda baš v teh časih lahko s ponosom rečemo, da je NO kljub vsemu preživela že mnogo mogočnih faktorjev in jih še bo. NO lahko sodeluje z vsakim, ne sme se pa udinjati nikomur in ne sme biti nikdar prizadeta, pa naj zleze posameznik še tako visoko navzgor po lestevici časti in ugleda ali pa se s te lestvice naenkrat zruši globoko v prepad. Do danes je NO zavzemala hvala Bogu to stališče, dolžnost bodočega Oblastnega odbora bo, da se bo te linije držal tudi v bodoče.

Dočim je bilo naše organizacijsko delo do 9. 10. 1934 zelo živahno, je naše vsaj zunanje delo po tem nesrečnem dnevu zastalo. Prišla je doba globokega žalovanja za blagopokojnim Kraljem, čegar spominu se je NO oddolžila z vzorno prireditvijo ob šestmesečnici njegove smrti. Ko bi morali preiti v normalno delo, smo zašli v predvolilno dobo, ki nam je še vsem tako živo v spominu. Vsi moji sodelavci v dosedanem Oblastnem odboru mi bodo potrdili, če rečem, da smo povsem soglasno zavzeli še pred Srednjim odborom stališče, da volitve kot take naše organizacije prav nič ne tangirajo, ker se naša organizacija oficijelno

noče in ne more baviti s političnimi zadevami,

med katere spadajo tudi volitve.

Volitve.

Priznam pa, da nam te volitve že od vsega početka niso bile simpatične. Ne morda radi oseb, kajti disciplinirani nacionalisti se klanjamo odločitvi

Nismo pa mogli razumeti gotovih aktov, ki so se izvršili po strahotnem 9. 10. 1934.

Nič zato, če so bile ukinjene konfinacije, kajti priznamo javno, da nacionalisti nismo prijatelji nasilja, ker se zavedamo, da rodi vsaka sila odpor in ustvarja le nepotrebne mučenike.

Da pa se je šlo tako daleč in pustilo dr. Mačka pred vsem svetom postavljati tezo samostojne Hrvatske, pa se je kljub temu potom plačanega časopisja dopovedovalo inozemstvu, da pride sedaj koncentracija vseh sil našega naroda in zlata doba Jugoslavije, da se je lahkomišelnost sprožila oni hrvatski plaz, ki je bil pod blazopokojnim Kraljem, če ne definitivno zabetoniran, pa vsaj začasno pritrjen in bi bil pri doslednem izvajanju 6. januarkega programa polagoma skopnel, vsega tega nismo mogli razumeti, posledic vsega tega smo se bali. In ko so bile napisane volitve, smo videli, da gotovi merodajni faktorji situacije ne jemljejo dovolj resno. S skrajno lahkomišelnostjo so šli v volitve, zanašajoč se le na uradni aparat in uradni pritisk, niso se pa zavedali, da so bili oni sami tisti, ki so vedno in povsod rušili avtoriteto drugih, predvsem pa, da ni več vrhovne avtoritete blagopokojnega kralja Aleksandra. In tako smo doživeli volitve, ki so bile za vsakega objektivnega človeka dokaz absolutne nevezdržnosti obstoječe situacije, ker je ostala vlada kljub vsemu svojemu aparatu in kljub vsemu pritisku v manjšini.

Vemo, da ne odloča in ne sme odločati vedno večina, zlasti ne pri tako mladih narodih, kot je naš in v tako neurejenih razmerah, kot jih preživljamo mi. Toda če naj vlada manjšina, potem mora ta manjšina predstavljati kvaliteto. V predmetnem primeru o taki kvaliteti vladajoče manjšine ni bilo možno govoriti in tako je prišlo do padca Jeftičeve vlade in do sedanje vlade dr. Stojadinovića.

Konec prih.

„Beseda“ o mladini

Beseda o sodobnih vprašanjih prinaša v svoji zadnji številki več člankov, iz katerih se jasno zrceli nazoranje te frakcije »slovenske akademske mladine« kakor se krog okoli besede sam naziva. — Na strani 47. čitamo v »pismu Besedi« odstavek, ki iz njega povzemamo nekaj najznačilnejših misli:

»Besedi je mnogo na skupnem delu vse Slovenske mladine. Zato je opravičeno opozoriti na koncesije, ki jih beseda more dati »Straži v viharju«, ker si vsi moramo biti na jasnem, da sodelovanja s »Stražo v viharju« ni...

... Položaj, v katerem se je nahajala povojna klerikalna mladina je seveda isti, kakor oni, v katerem se je nahajala liberalna mladina. Tudi liberalni mladini so se predstavljal vprašanja, katere je mogoče formulirati z Javornikovimi besedami kot »beg pred izpraznjenimi formo v bistvo, v pravice, v božje ravnanje med duhovnostjo in telesnostjo.« Samo da rešenje teh vprašanj pri liberalni mladini nikdar ni moglo zavzeti take kolektivne mladine kakor pri klerikalni mladini. Pri liberalcih so bili posamezniki.

Da vidimo!

V »Pohodu« smo hoteli svoj čas obravnavati aktualne probleme, pa nam je bilo žal vse to onemogočeno vsled obstoječih predpisov. Kakor smo razumeli, da se skuša vsak režim zavarovati potom cenzure pred pretiranimi in neupravičenimi napadi, zlasti pred vsakim hujškanjem proti sebi in svojemu delu, tako nismo mogli razumeti, da nismo smeli niti tangirati čisto gospodarskih problemov niti tangirati gotovih oseb, ki niso bile z režimom pravzaprav v nobeni zvezi. V času najavljenih svoboščin upamo, da bomo mogli vsaj deloma nadoknaditi ono, kar smo proti svoji volji in brez lastne krivde zamudili.

Tako smo n. pr. začeli svoj čas obravnavati povsem korektno in brez vsake demagogije nekatera vprašanja naše ljubljanske komunalne politike. Zaklican nam je bil takoj odločen »STOJ«, kateremu smo se morali ukloniti. Smatramo pa, da ima vsak davkoplačevalec absolutno pravico, da pozna gospodarsko delo svoje občine, saj jo vzdržuje on s svojimi prispevki.

Občinski svet ljubljanski je preživel dobo onega sijaja in onih slavonspevov, ki so napravljali iz ljubljanske občine vzor

ne samo vsem jugoslovanskim, marveč tudi mnogim večjim inozemskim občinam. V vseh listih in na številnih zborovanjih se je n. pr. čitalo in slišalo, da ima naša občina sicer dolgove, da pa ti dolgovi ne pomenijo ničesar, ker so napravljeni vsi samo v plodonosne svrhe in se ž njimi napravljene investicije amortizirajo same! V posebnih predavanjih se je skušalo lani na ljubljanskem magistratu ovekovečiti zlato dobo občinske uprave ter predočiti nevernim Ljubljančanom vse v najlepši luči. Nismo ljudje, ki bi grajali in napadali iz principa, smatramo pa, da je vendarle treba slišati tudi drugo plat zvona ter s tem omogočiti dvostransko poročanje in debato. Le na ta način bo vstvarjena ona jasnost, ki je zlasti v gospodarskih vprašanjih tako nujno potrebna in le na ta način bo preprečeno zidanje šolskih palač — »iz prihrankov«, ki so morda na papirju, jih pa dejansko ni. To so Potemkinove vasi, ki jih moderna in iskrena komunalna politika ne sme poznati.

Po tem uvodu bo objavil »Pohod« v prihodnjih svojih številkah nekaj strogo stvarnih člankov o nekaterih najbolj aktualnih problemih našega občinskega gospodarstva. Kot prvi bo sledil članek o ljubljanskem tramvaju.

Politični gangsterji!

Beograd, junija 1935.

Beograd ima svoje panialitete. Poleg različnih in čepavčevih in drugih papiriranih ter sladkih stvari ima svojo posebnost tudi na drugih poljih. Ena izmed njih so politični gangsterji.

Na vsakem vogalu so posejani tipi, ki jim pripada ta označba. Nekaterim je zapisana bolj ali manj že na obrazu. Iz njihovih kretenj, pogledov in besedi udarja na dan vsak trenutek lov za novicami, ki se dajo vnovčiti. Prisluskuje pri kavarniški mizi, spremlja ljudi na cesti kot senca in kjerkoli pade beseda, ki je v najmanjši zvezi s politiko stržejo ušesa teh političnih parazitov.

Oni niso v službi policije. To so svojevrstna organizacija, brez pisanih pravil, ki menja svoje glavarje po potrebah, ki jih narokujejo politične prilike. Vodja ji je vedno oni, ki ima največ zvez. Čim zatone zvezda teh političnih »zvezd« pade tudi vodja političnih gangsterjev in na njegovo mesto stopi avtomatično drugi.

Inteligenca teh ljudi je povprečna. Gibljejo se le med domačini in njihov posel tudi ne zahteva posebnih sposobnosti. Imeti mora dober sluh in način verodostojnega pripovedovanja tega, kar je slišal. Predvsem pa mora biti ekspeditiven v poročevalski službi. Važna vest še ni izzvenela v lokalu, ko ji je poslana po žici na pristojno mesto. Neprickovan sestanek dveh politikov je znan prej, predno je njihov razgovor pričel. Skratka! Človek v političnem razgovoru ne kihne, da mu ne bi želel na drugem koncu mesta nekdo »Bog pomagaj«.

Glavar te družbe je običajno vsem znana oseba, elegantne zunanosti, ki se giblje v najboljši družbi, a ima navadno stalno omizje med uradniki. Izogiba se ga vse, ker človek si v njegovi družbi ni siguren samega sebe. Ali odvisnost enega od drugega in pa nezaupljivost, ki je okužila cel svet ustvarja ozračje, ki dopušča tiraniziranje družbe po teh ljudeh brez odpora najpoštenjših. Njegovo moč ne more oceniti nihče, ve se le, da ima zveze povsod in da je takemu človeku onemogočeno škodovati ako tudi ne koristiti. Tujec, ki pride prvič v stik z njim običajno zaviha nos, ko izve za njegov pravi »poklic« ali po 14 dneh zna ceniti družbo in molči z drugimi vred.

Beograščanu je politika polovica življenja in vsled tega se koristi tudi s to vrsto ljudi kot s postojecim zlom, ki ga ne more odpraviti, a ga lahko uporabi za svoj šport. Oni so mu političen barometer, po njih obleki oeni dnevi politični kurz. Dve ali tri »banke« vedno rad žrtvuje za kratek intimni razgovor z njim pri kavi. Kljub dobrodušnemu stališču, ki ga zavzema napram njim pa jim ne pripušča prekoračenja političnega poznanstva. Nikdar ne uvede v svojo družino takega človeka in zna preprečiti vsak njegov poizkus priti z njo v stik.

Dasi so ti ljudje stalno v najboljših družbah, je njih cena za informativen razgovor zelo nizka. Njihovi dnevi izdatki so sorazmerno zelo visoki. Posamezniki potrošijo le na kavi dnevno po 50 Din. Vsled tega je razumljivo, da morajo iskati vsak čas nov vir dohodkov in da so stalno v denarnih stiskah. Reši jih običajno radovednost beograjske čaršije. Za časa njihove trgatve, to je ob vladinih krizah in volitvah pa poskoči njih cena. V teh časih se ne opravi z »banko« in je treba poseči globokeje v žep.

Krizo vlade in vsak važnejši dogodek v politiki se opazi po tem, da izgine kot bi trenil glavar političnih gangsterjev iz običajne družbe in se vrača v njo le, kolikor mu je to potrebno za njegov posel. V tem času so mu odprta vrata vseh sob in šestokrat šine kot senca mimo ure čakajočih, prijavljenih in priporočenih v sobo kake politične veli-

čine, ki ni nikdar zaposlena s tako važnim poslom, da bi se ne prekinil, ako se pojavi »glavar«.

Komu prav za prav on služi je nemogoče ugotoviti. V tem si ni na jasnem niti njegova družba niti poslodajalec, niti on sam. Eno je gotovo! Služi političnim intrigam s katerimi je prepreženo vse življenje in ki se razpredajo preko vseh uradov, kavarn, koncertnih dveran, po ulicah v domove Beograščanov, šestokrat prav v postelje zakoncev.

Velika je tudi zagonetka pravi poklic teh ljudi oz. poklic, ki so ga poedinci imeli prej, predno so pričeli s političnim gangsterstvom. Eden od njih je v hotelu vpisan kot bivši ekonom, njegova okolica trdi, da je bivši učitelj, drugi zopet, da je penzioniran častnik. Sodeč po njegovem rokopisu ni mogel nikdar učiti otroke pisati. Prav tako gotovo tudi ni upokojenec, ker bi se sicer gotovo skliceval na svojo pokojnino, kadar si izposoje denar, kot se sklicuje na nebroj vsot, katerih izplačilo je zakasnelo!

V življenju teh gangsterjev igrajo žene precej podrejeno vlogo. Radi njih si ne beli glave, ker mu njegov poklic ne dovoljuje nikakih čustvenih popadkov. V kolikor ga sili fiziološka nujnost v žensko družbo sledi temu nagonu s preračunastostjo, ki mu omogoča takojšnje brisanje iz spomina teh dogodkov. Kljub temu pa so ti ljudje šestokrat predmet ženskega zanimanja. Dali je temu vzrok svojevrstna romantika, ki jih obdaja ali ženska trma, ki hoče doseči ono, kar se doseči ne da vsekdar — posebne inteligence pri ženskah, ki jih je interesirala ta vrsta moških, ni najti.

Obratni prostori političnih gangsterjev so kavarne in restavracije. Svoje uradne ure podele ti ljudje na razne lokale po običaju ljudi, s katerimi imajo posla. Jutranje ure do prihoda glavnih dopoldanskih vlakov prežive v kavarni, kjer običajno zajtrkujejo tujci. Tu se zbirajo novice, primerjajo in kombinirajo. Še tekem dopoldneva se izvrši potrebna kontrola in običajno pred poldnevom prodajo na pristojnem mestu. Med tem pa je zaposlena že tudi cela družba z nadzorom posameznikov. Opoldne je glavar običajno gost onega, ki skuša z njegovo pomočjo doseči ugoden rezultat svojega pota v Beograd. Bogat obed in koš novic, ki jih gangster previdno razvršča v svojem spominu poleg pristojbine za obljubljeno pomoč so običajni opoldanski uspehi glavarjev. Prve popoldanske ure preživi gangster zopet v kavarni. V tem času je kavarna podeljena na več oddelkov. Gangsterji zanimajo le politični, trgovski in venerični (poslednji imenovan po služabnicah boginje ljubezni, ki se v tem času zbirajo v kavarnah na zajutrku). Čim pride čas, ko se zaseda kavarna po solidni publiku, gangsterji izgube interes na nadaljnjem posedanju v lokalu. V tem času je treba tudi že hiteti na pristojno mesto po nova navodila in po novih kupčijah. Večer porabi za rekapitulacijo dnevnih novic, nove kombinacije za prihodnji dan in »ustvarjanje ugodnih situacij« kakor nazivljajo gangsterji lov na kaline.

Vse to bi prav za prav ne opravičilo tem ljudem naziv »politični gangsterji«, ker to je posel, ki ga opravlja več ali manj po svoji dolžnosti tudi politična policija. Ali imajo še eno lastnost in način zaslužka, ki jih karakterizira kot take.

Ako zaide kaka politična oseba v družbo enega izmed teh članov — in temu se je v Beogradu težko izogniti — je prav kmalu v njegovih mrežah. Informacije, ki jih nudi politični gangster so za politika — posebno novinec, šestokrat neobhodno potrebne. Vporojen na odnose posameznih političnih vrhov — se izogne marsikateremu koraku, ki bi bil napravljn na jako spolskih tleh. Vsled tega človeku tudi ni žal za razne datjave v te svrhe, ki pridejo v začetku v obliki posojila.

Polagoma pa dobe ta posojila značaj stalnih honorarjev in to tudi takrat, ko ni bila zanj dana še nikakr protivrednost. Ali kakor je lahko priti v te mreže se je težko zmotiti iz njih. Otipan iz vseh strani gangsterju ni ostalo skrito najobčutljivejše mesto njegove žrtve, ve za njegove načrte in pota, ki vodijo k njenemu cilju. Človek, ki je zaprl mošnjo, in ukinil takse gangsterju naleti v svojem delu naenkrat na odpor, ki se ga ni nikdar nadejal. Najbolje veze se prično topiti kot bi bile iz ledu. Ve, da se je obrnil ta ali oni, do včeraj še najprisrčnejši zaveznik proti njemu, ali ne ve vzroka niti način, kako vpostaviti stare odnose. Povsod čuti nek skriti očiček in sumničje, ve, da se mu ne zaupa ali zakaj, ne zve nikdar. Ta veriga nezaupanja je skovana od najnižjih do najvišjih mest in zaman se trudi prizadeti prelomiti njene okove. Tu ne pomaga zgrabiti bika za roke niti previdno otepavanje. Pečat nezaupanja nosi ta človek na sebi in vsi njegovi napori, da ga odstrani so zaman. V trenutku, ko postane sumljiv preneha vsak račun na merodajnih mestih z njim enostavno iz razloga, ker je premalo časa za proučevanje in ugotavljanje in ker kvaliteta žrtve redko kedaj odtehta riziko takih preizkušenj. Politika ni nikdar sentimentalna poleg tega pa zahteva njen tempo koncentracijo sil v vse drugem pravcu kot iskanju resnice. Spretnost političnih gangsterjev na tem polju je nedosegljiva. V točno preračunanem trenutku mu zadostja pogostokrat en sam kratek in navidezen popolnoma nedolžen stavek, da doseže cilj. Računajoč s psihološkimi momenti in pomočjo konkurence žrtve, ki jih ima vsake politik dovolj — pri gotovi spretnosti mogoče niti ni potreba mnogo truda, da ta posel uspe. Vendar pa bi vsak povprečen pošteni človek zaman lomil kopja tam kjer uspe tak gangster z iglo.

Tako predstavlja ta pokle svojevrstno politično silo, kakor jo predstavlja časopisje v popolnoma drugi smeri in da ne nosi nikakih odgovornosti za svoje delo. Te ljudi ni

mogoče pozvati na odgovor za njihovo pustošenje v javnem in privatnem življenju. Oni zastupljajo zrak v katerem žive politiki, oni okužujejo okolico vsakega človeka, ki vrši javno delo, njihova veriga in trik oklepa celo družbo kot jeklen oklep, ki dovoljuje le skrajno previdno dihanje in onemogoča vsako svobodnejšo kretnjo. Ti paraziti, ki žive le od pokvarjenih čustev, nebrzdanih strasti in pohlepa po moči današnjega človeka zatirajo v kali vsak pojav, ki bi se mogel pretvoriti v silo, sposobno preokreniti miselnost družbe in upostaviti temelj pozitivnemu delu zajednice, to je zaupanje v čast i poštenje sočloveka. Netenje sebičnih nagonov poedincev v luči javnega blaga jim daje moč rušiti vsako oviro zgrajeno na najtrdnjejšem temelju javne morale. Omalovaževanje, smešenje, blatenje in podvalivanje sprejme vsakogar, ki stopi v areno političnega življenja brez predhodnega »odobrenja« teh parazitov. Sumničje in denunciranje ga spremlja na vsakem koraku dokler ne pade pod težo nemilosti od zgoraj ali omaga vsled odpora v svoji okolici. Glava za glavo, vrsta za vrsto sposobnih poštenih in delavnih mož je klonilo pred to mafijo političnih prostitutk in se odmaknila v pozabljenje. Najboljše ideje, najlepši načrti, zasnovani v glavah teh žrtve so prišli v javnost preko ust teh ljudi profanirani in izobličeni ter se onemogočili predno so prišli do ustvarjanja. Politični gangsterji ne dopuščajo niti en pokret na občutljivem aparatu javnega mnjenja, ako niso prejeli honorar za svojo blagonaklonjenost, oziroma ako tak pokret vodijo ljudje, ki niso v poslovnih zvezah z njimi.

Dali je potrebna tudi ta vrsta ljudi v človeški družbi, dali služijo kot mazilo kompliciranega kolesa političnega stroja ali kot zavora, o tem bi se moglo mnogo razmišljati. Gotovo pa je, da so neobhodno potrebni onim, ki so se dokopali do moči z uporabo te politične sile kakor je gotovo, da pride njihov padec prej ali slej vsled njenega obstoja in dela.

Izgubljeni sin, avstrijska vlada in koroški Slovenci

Na kak način je le mogoče spraviti v zvezo te tri pojme? — se utegne marsikdo vprašati; tako neverjetno zveni ta naslov. In vendar se je posrečilo najti to zvezo — gospodom na Dunaju.

V gorski vasi Radiše pri Celovcu, kamor z vso silo buta germanski val, se tam mošnji zavedni Slovenci, ki jih je navzlic bližini glavnega mesta in kljub sistematičnemu ponemčevanju še nekako polovica, zbirajo pod okriljem svojega »Kat. slovenskega prosvetnega društva«, kjer gojijo slovensko knjigo, prirejajo slovenske igre, pojejo slovenske pesmi in kjer v zadnjem času starejši člani učijo deca slovenski čitati in pisati (javna šola je namreč nemška po duhu in jeziku).

To društvo je nameravalo dne 9. sept. 1934 uprizoriti na prostoru pred župno cerkvijo igro »Izgubljeni sin«. To občeznano svetopisemsko povest je pred kakimi sto leti dramatisiral ljudski pesnik koroški Slovenec Drabosnjak. Dasi je igra izključno verskega značaja z vzgojno tendenco in za katoliško državo, kot je Avstrija, kot nalašč, se je zgodilo čudo: varnostni ravnatelj za Koroško, ki nadzira vse javne prireditve, je uprizoritev zabranil. Društvo se je pritožilo na zvezno vlado, ki pa je z odlokom urada zveznega kancelarja z dne 18. aprila 1935. opr. št. 321.863 GD. 2/35 prepoved potrdila s sledečo vsebinomivo utemeljitvijo:

»Odločilen za prepoved je prevdarek, da se, kot uči izkušnja, pri takih prireditvah »katoliško-slovensko«, v resnici pa jugoslovensko orijentiranih društev, zlorablja svetopisemske prilike, kot v predmetnem primeru »Izgubljeni sin«, za manifestacije za odcepitev slovenskega dela južne Koroške od Avstrije in njega pripojitev k Jugoslaviji.«

»Na podlagi ponovnih ugotovitev v tej smeri je pač upravičeno naziranje, da gre tudi v tem primeru za alegorično prikazovanje vrtnite izgubljenega sina — Koroške v rodni dom — Jugoslavijo.«

Početek železarne in rudnika v Štorah pri Celju

(Konec)

Premogovnik v Kresnikih je ostal polnih 25 let izven obrata in v tem času so si pomagali s premogom iz Hudejame in do leta 1891 iz Breznice (Rim. Toplice). Talitev oz. pridelava sur. železa, dobavljenega iz Gor. Stajerskega, Bosne in (do ugasnitve plavža 1. 1898) iz Sv. Vida pri Planini, s pomočjo plamenenih peči, topilnic, valjarnic, livarnic, in pristojitornih delavnic je že v prvem desetletju tako napredovalo, da se je razvažalo na leto 9.000 ton prekovane železa, 5.000 ton železa v palicah in 300 ton vlitiga železa.

L. 1884 je nemški Schulverein ustanovil v Štorah svojo podružnico in s tem postavil temelj raznarodovanja in pohlepen »Drang nach dem Süden« je dobil eno najpohlepnejših torišč, manjkala je samo še nemška šola in samostojna nemška občina.

Tovarna je napeljala vso vodo iz potoka, ki izvira na Vrheh, po vodovodu in tovarno in v opuščeni mlin, kjer je že nekaj časa bila nastanjena tudi pošta, se je začelo vseliti otroški vrtec, ki je imel namen vzgojiti nastopno generacijo v popolnoma nemškem duhu.

Tako torej vladna odločba. Prosvetnemu društvu na Radišah se podtika nič manj kot irendentizem, ki da ga skriva pod krinko »katoliško-slovenskega« društva. Če ima vlada za to težko obdolžitev dokaze, zakaj ne razpusti tako protidržavnega društva? Teh dokazov seveda nima, ker se to, česar ni, dokazati ne da, in je tisto o »ponovnih ugotovitvah« samo stilni okrasek te sijajne odločbe. Koroški Slovenci so gotovo najlojalnejši avstrijski državljani, ki se ne love za nikakimi fantomi, ampak vseskozi stvarno presojajo svoj položaj. V najboljši kritični trenutkih preteklega leta so se brez pridržka postavili na avstrijsko stališče in s tem dovolj jasno dokumentirali svojo državnost. A navzlic temu dejstvu in vsem pohvalam, ki so jih prejeli na najvišjem mestu, jim celovski in dunajski šovinisti, ki očitno še vedno odločujejo, tega ne priznavajo, ampak vidijo slejkoprej samo njihovo »napako«, ki je v tem, da hočejo poleg zvestobe državi ohraniti tudi zvestobo oni zajednici, kateri pripadajo po krvi, jeziku in kulturi — svojemu narodu. Prav gotovo nihče izmed onih, ki so hoteli uprizoriti »Izgubljenega sina«, niti v sanjah ni mislil na to, da naj bi izgubljeni sin prikazoval slov. Koroško, očetova hiša pa Jugoslavijo. Šele avstrijska vlada jih je morala na to možnost razlagati opozoriti. Zato naj se ne čudi, če bo od slej še kdo drugi videl v imenovani igri samo alegorijo...

Opisani dogodek je sam na sebi gotovo le lokalnega pomena in malenkosten, vendar tvori važen člen v verigi sličnih udarcev naši manjšini. In ta veriga je vedno daljša. Zato je prav, da se jugoslovanska javnost seznani z razmerami, v katerih živi jugoslovanska manjšina na Koroškem in to v času, ko kancler taisti manjšini slovesno obljublja, da bo storil vse, da ji zagotovi neoviran kulturni razvoj. Poznavalec pa bo lahko tudi iz opisane primera znova ugotovil razliko med postopanjem z Nemci pri nas in Slovenci v Avstriji.

Po l. 1890 je železarna začela graditi delavske hiše in čim se je slednjič z Jeračem pogodila tudi za njegova gospodarska poslopja, so železarne stali na razpolago najugodnejši stavbeni prostori tik nekdanjega Jeračevega gospodarskega poslopja se je kmalu dvigalo lepo šolsko poslopje, ki je dalo streho tudi otroškemu vrtcu.

Zasebna ljudska šola z izključno nemškim učnim jezikom je kmalu dobila pravice javnosti, toda vrhunec raznarodovanja je šele dosegla tedaj, ko je prisvetila na šore nova, svetlejša luč germanizacije v osebi šolskega vodje Franja Zmärenschegga. Tipično je dejstvo, da se je ta mož, ki je prišel kot slovenski Cmerešek iz Sv. Križa tik Rogaske Slatine srkat v Celje prve pojme jezikoslovne znanosti, nekoč v prirodoisni uri na vprašanje profesorja »Was sind Schreibvögel, prav močito odrezal: »Das ist Vieher bos tun mochen immer čvi, čvi...«

V Štorah se nahaja tudi opekarna za nepregorljivo opeko (Chamot), ki jo je l. 1879 ustanovil potomec bojvitega grofa Reimonda Montecuccola. V tej opekarni se za razna industrijska podjetja izdelata na leto 1200 do 1500 vagonov nepregorljive opeke v razni do 400 kg težki obliki. Po naročilu se izdelata tudi specialna opeka za železo-livarnico, plinarne in jeklarne za pekarne pa lošče, ki imajo namen, da se kruh ne obžge.

Po naši zemlji

Bohinjska Bistrica

23. junija je obhajala šolska mladina lep praznik. Podmladka J. S. drž. nar. šole v Boh. Bistrici in v Nomenju sta skupno razvila svoja prapora pred občinskimi domovi, kjer se je zbralo poleg podmladkarjev in učencev obeh šol, Sokolov in gasilcev s praporoma tudi precej občinstva. Nad s trobojnico ovitimi in zelenjem opletenim odrom je visela slika kralja Petra II., Pokrovitelja J. S. Poverjenik P. J. S. šol. upr. g. Habič je pozdravil na odru zbrane zastopnike ter vse prisotne in otvoril svečanost z lepo zasnovanim nagovorom. Lepo je poudaril in očrtal velik pomen, ki ga ima za našo državo naše morje predsednik občine g. Mavrič. Zastopnik O. O. J. S. g. Marjanović je prinesel mladini pozdrave iz bele Ljubljane. Domači župnik g. Ambrožič je blagoslovil oba prapora. Kumovala sta za bistrški P. J. S. g. Flora Strojca, za nomenjski pa g. Josip Marek, ki sta privežala vsak na svoj prapor krasen svilen trak in ju izročila poverjenikoma, ki sta ju z izpodbudnimi besedami dala predsednikoma, a ta zastavonošema, ki sta obljubila, da bosta zvesto čuvala prapora do zadnjega diha. Poverjenik P. J. S. šol. upr. v Nomenju g. Murovec je v svojem nagovoru pozval mladino, naj zvesto čuva izročeno ji prapora. Mogočno sta zadoneli drž. himna in Pesem P. J. S. iz mladih grl. — Po razvitju se je razvil sprevod. Na čelu godba, za njo Sokoli in gasilci, nato nova prapora P. J. S. kraj. odbor J. S. in mladina z učiteljstvom. — Lepa svečanost, ki je bila zelo prisrčna, bo ostala naši mladini in narodu v trajnem spominu.

Celje

ŽUPAN IN MESTNI SVET O MAJNISKIH HROŠČIH

V našem lepem Celju se zgodi redko kaj novega in zanimivega. Tembolj zanimivo pa je, ko imamo na tapetu domač prepir, iz katerega si lahko predstavljamo jasno sliko te ali one osebe, o kateri smo imeli poprej čisto druge pojme. Tako smo doslej n. pr. mislili, da je naš župan korekten in nepristranski človek, pa so nas občinski svetovalci podučili, da je sicer res korekten, ni pa nepristranski. Sicer pa, kaj bi slepomišli, raje z besedo na dan: V Celju je bil prepotreben nov stražnik. Pa se je stvar uredila v splošno zadovoljstvo stražnika in župana, ki pa je o tej namestitvi občinski svet neločno informiral. Da pa bodče pokolenje ne bi o županu imelo napačnega mnenja, (tako vsaj si predstavljamo županovo dejanje) je gospod župan sestavil o svojem poročilu pomanjkljiv zapisnik. Ni lepo od tistih, ki gospodu županu s tem v zvezi očitajo nekorektnost!

Pa ta Celjska s policajem ni toliko zanimiva kot ona z volitvami. V Celju je namreč preko noči zrasla, pod okriljem nekega za vedno bivšega ministra, zvezda velikega moža, gospoda Stanteta, ki je čutil v sebi vrline in sposobnosti, katerega napravijo zrelega za narodnega poslanca. G. Stante je prijavil kandidaturu, g. za vedno bivši minister jo je sprejel in vsa celjska javnost je napeto pričakovala, kaj neki bo. Na eni strani g. Prekoršek, ki ga je neki Zero (po naše nula) sistematično obdelaval v Sloveniji in se z njim pogovarjal, a ne, da bi revež dobil kakršenkoli odgovor na svoja znanstveno-juridna vprašanja — ali ne g. Zero? — Na drugi strani pa g. Stante, ki je ostal kot odrešnik našega ljudstva in ki so mu pomagali vsi mogoči a še bolj nemogoči ljudje. G. Stante je seveda star narodni borec, pa je prav zaradi tega šel z mladostnim idealizmom v boj. Vsakdo je vedel, da bo Jevtič povsod zmagal, saj je to napovedal notranji minister g. Velja Popovič. Da bo pa tako zmagal, tega si ni nihče mislil. (Opozarjamo Celjane na komentar »Ošisanega ježca«: »Maček je dobil glasove, Jevtič mandate, Stojadinovič pa vlado«). Te napovedi se je najbolj razveselil g. Stante, ko se je že videl v prvem razredu brzovlaka, kako potuje v stolni Beligrad. A glej ga spak! Zmagal je Prekoršek kljub temu, da so nekaterniki sipali nanj ogenj in žveplo in Stante je ostal v manjšini. Volilna borba je bila krasna in fair. Stante je postopal kar se da korektno in lepo, še lepše pa njegovi prijatelji, ki si jih je pridobil s tem, da ga je za vedno bivši minister protežiral. Ta protekcija je bila tudi izražena na tak način, ki je vzbudil med celjskim prebivalstvom razburjenje, češ, kako si upa sploh nekdo kandidirati proti Stantetu, ki ima tudi oficijelno ves narod za seboj. Pa se je oficijelna stran enkrat usekala in Stante je propadel.

Seveda je pri vsej borbi sodeloval tudi naš župan, ki je, hočeš — nočeš, moral potegniti s Stantetom, kar je izrazil na 5., 7. in 8. način (glej Celjsko Novo dobo, op. ur.).

Vsi pričakujemo, da bo še g. Goričan zdrknil s svojega sedeža, ki mu daje pravico do županske titule in dolžnosti, ne pa pravico, da svojo titulo in dolžnosti stavlja v zvezo s skupščinskimi volitvami, ki na žalost nimajo nikake zveze s titulom, kajti sicer bi lahko gg. Stante in Goričan premišljevala sedaj, po sezoni majskih hroščev o njih umrljivosti!

L. N.

Jesenice

»PRI MALEM SE ZAČENJA ZLO«.

Članek, ki smo ga objavili v 22. številki »Pohoda«, je naletel na hud odpor nekaterih »zagrozenih« rdečkarjev. Kar trije so me napadli nekega jutra, češ, kaj nam je vendar na poti rdeča barva in zakaj smo se vrgli baš na rdeče zastave, ki so simbol razredne delavske organizacije.

Veste, gospodje, neki modrijan je nekoč zapisal: »Polovite nam lisice, male lisice, ki kvarijo vinograd, zakaj vinograd je v cvetju!« Vedel je namreč, da se lažje odpravi malo zlo kot pa veliko.

Ali ste že pozabili, da je leta 1919. rdeča masa kričala pred Jelenom: »Pojdimo do rdečega fana pred tunel čakat sovražnika!« —? Ali naj zato mi nacionalisti rdečo zastavo spoštujemo?

Ali se še spominjate na svoje brate — sodruga v Nemčiji, ki so v začetku svetovnega klanja nemškemu narodu v korist pred parlamentom zažvali rdečo zastavo in glasovali za vojne kredite? Ali ste kakor oni Nemci tudi vi tako vneti Jugoslovenci? Nacionalisti močno dvomimo o tem in zato rdeče barve ne maramo!

Kadar bomo čutili v vas tako narodno zavednost in kadar bomo videli na vašem praporu tudi jugoslovensko trobojnico, takrat bomo cenili še vas i vaše rdeče prapore! Nismo namreč purani, da bi se zaletavali v rdečo barvo zato, ker je rdeča, marveč zato, ker se skriva za to rdečo barvo še nekaj drugega, kar mi vidimo in čutimo in kar nas nacionaliste mora zanimati. Mi stojimo na braniku jugoslovenskih meja, ki jih ne bomo pustili niti skrečiti niti v vašem smislu razširiti! Jugoslavija je naš prvi, Slavija naš drugi ideal, tretjega pa nimamo in ga tudi imeli ne bomo!

NOVOST

Tukajšnjim Nemcem, posebno pa Nemkam, sta na Telovo zelo, zelo imponirala dva zavedna slovenska gospoda v neki pristno avstrijski noši, v svoji globoki narodni zavednosti dekorirana z našitki v obliki velikih hrastovih listov. Zares sta se postavila vrla mladeniča! Naj gresta še par mesecev v šolo znanih jeseniških jodlarjev, pa bosta kar kompletna gorenjska fanta! Krojač, ki zna tako lepe »gvante« delati, naj pa čim prej naroči z Dunaja še primerno količino črnoljih cunj, da bo obleko še bolj popolno okrasil. Jeseniško javnost naprošamo, da daruje vse staroavstrijske zastave, kar jih hrani »boljšee« čase našim omladinam, da bodo z njimi povzdignili sijaj že izdelanih krojev. Okoličani, vi pa posnemajte Jeseničane, če še niste dovolj narodno zavedni! Nevarnost je namreč, da bo sicer gorenjska plan utonila v jugoslovenski sedanosti! Spominj nazaj so vendar tako neskončno lepi...

Javornik

JAVORNIŠKE CVETKE, KI JIH NE SMEMO POZABITI!

Še ni leto tega, ko so neki javorniški lažnacionalisti pisarili strankam anonimne listke, da naj takoj razobesijo zastave, sicer bodo trpeli moralno in materialno škodo — danes pa baš ti ljudje ne delajo tako, kakor so tedaj zahtevali...

Se v dolni žalosti za blagopokojnim kraljem je neka ugledna javorniška osebnost vprašala znanega res-nacionalista, čemu je razobesil zastavo...

Včasih so na Vidov dan razobešali zastave nacionalisti, danes jih razobešajo oni, ki jih včasih niso, pa se še ne trkajo ne...

Dolnja Lendava

VELIKA SOKOLSKA SLAVNOST

Dne 7. julija bo naša meja doživela zopet lep praznik. Poteklo bo 15 let kar smo ustanovili Sokola, ki ves čas neumorno deluje na nacionalni propagandi ob skrajni severni meji naše domovine. Koliko važnosti je za naše kraje sokolska ideja, mislimo, da ni treba posebej poudarjati. Zadostuje če se spomnimo, koliko mladine in naraščaja je šlo skozi sokolske vrste in koliko mladih ljudi je zjeklenilo svojega duha in svoja telesa v sokolski telovadnici. Jugoslovenski nacionalisti se z vzhvičenjem pridružujemo vsem, ki ob sedanjem jubileju čestitajo lendavskemu Sokolu in mu želijo še mnogo lepih uspehov.

Ob priliki tega pomembnega jubileja bo priredila mariborska sokolska župa delni zlet, naš Sokol bo pa razvil svoj prapor, ki naj bo vodnik predvsem naši sokolski mladini. Jugoslovenci na madžarski meji moramo pokazati, da vemo in razumemo, kaj želi madžarski revizionizem, pokazati jim pa moramo tudi, kaj hočemo mi. Pokažimo, da je Prekmurje naše, jugoslovensko, ne pa lastnina priseljenskih Madžarov!

POZOR RODOLJUBI, KI IMATE DENAR!

Ze večkrat je bilo govora o tem, da prehaja zmeraj več slov. posestev na severni meji v tuje roke. Sestavljale so se statistike, vršile ankete in posvetovanja, toda vse skupaj ne pomaga nič, ker se s teoretičnim razpravljanjem posestev kupiti ne da. Naši premožni ljudje pa spravljajo denar v nogavice, pametnim in spekulativnim tujcem pa prepuščajo, da kupujejo najlepša naša posestva na severni meji in tako plodonosno nalagajo svoj denar.

Zopet je dvojje veleposestev na severni meji na prodaj in javljajo se že Avstrijci, ki hočejo ta posestva kupiti. Vsi tisti naši ljudje, ki imajo doma denar, naj se zavedajo, da je njihova dolžnost denar nalagati tako, da bodeta od tega imela korist i država i lastnik denarja sam. Zadeva je nujna in vsi tisti, ki želijo podrobne informacije, naj se obrnejo na Oblastni odbor NO v Mariboru, ki bo dal vse tozadevne podatke rađe volje brezplačno na razpolago.

Naš pokret

Letošnja skupščina oblastnega odbora
Narodne odbrane v Ljubljani

V soboto, 29. 6. t. l. se je vršila v dvarani Zveze kulturnih društev redna letna skupščina Oblastnega odbora Narodne Odbrane v Ljubljani. V navzočnosti 61 delegatov — zastopnikov krajevnih organizacij in poverjenikov NO na ozemlju bivše ljubljanske oblasti je otvoril skupščino predsednik Oblastnega odbora Dr. Cepuder Josip ter po pozdravu navzočih komemoriral predvsem Blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja, nato pa še umrli izvršilni člani župnika Vrhovnika Ivana in Dr. Böhma Ludvika.

V sledečem svojem predstvenem poročilu je obrazložil Dr. Cepuder razmere, v katerih je morala delovati NO od zadnje skupščine, ki se je vršila 24. 6. 1934 ter obravnaval zlasti vse težkoče, ki jih je morala NO prebroditi v prošlem letu, da je ostala povsem neodvisna in vzdržala kljub raznim izvršenim poskusom svojo popolno politično intaktnost. Prešel je nato na sedanje politično stanje ter ugotovil, da nima jugoslovanski nacionalizem vsaj trenutno nobenega povoda gledati črnogledu v bodočnost, ker je delo blagopokojnega Kralja zapustilo tudi v širokih masah našega naroda toliko globokih sledov, da je povratak v prošlost nemogoč in bodo morale tudi politične formacije, ki se že snujejo in se bodo še osnovali, upoštevati stanje, če ne bodo hotele kot povsem nesodobne propasti v najkrajšem času. Slednjič je označil glavno nalogo NO s tem, da je dolžna vedno in povsod izravnavati in zblíževati, ker je kljub svoji malostevilnosti moralno toliko močna, da vživa splošen ugled in da ji ne bo niti prijatelj niti nasprotnik mogel očitati zasledovanja kakih osebnih interesov.

Po tem z velikim odobravanjem nagrajenim poročilu so poročali za dosedanji Oblastni odbor še ostali funkcionarji. Iz poročila tajnika Matelika Miroslava sledi, da ima NO na ozemlju bivše Ljubljanske oblasti 28 krajevnih organizacij in 17 poverjenikov, v vseh teh svojih postojankah pa 478 izvršilnih članov. V imenu odsotnega Dr. Dularja je poročal tudi o akciji »Svoji k svojim« ter ugotovil, da je akcija vsaj na terenu tega oblastnega odbora delovala zelo živahno

in dosegla lepe uspehe. Akcija se bo mnogo jače še nadaljevala, čim bodo izvršene vse priprave tudi na ozemlju ostalih oblastnih odborov NO v državi.

Sledilo je poročilo br. Kokolja Franja kot starešine Omladine NO, ki je referiral o izvršeni fuziji viteških sekcij in Omladine NO. Razveseljen je zlasti pokret med mladino, ki ima danes že 24 svojih sekcij tako, da ima svoje postojanke skoraj na vseh srednješolskih in tudi meščanskošolskih zavodih. Načeto je bilo tudi vprašanje krojev ter je bilo pri tem ugotovljeno, da smejo nastopati naši kroji povsem javno v Beogradu, da pa je to zabranjeno v Dravski banovini! Br. Santel Bojan je podal poročilo o delu in uspehih tednika POHODA, ki kljub pomanjkanju vsake podpore in navezan le na plačila svojih naročnikov premaguje vse težkoče, ki so bile zlasti v času ostre cenzure včasih naravnost nepremostljive. Oprt na zaupanje naročnikov in požrtvovalnost iz samega ideologizma sodelujočih piscev bo zastopal POHOD tudi v bodoče linijo jugoslovanskega nacionalizma, ki mora ostati neokrnjena in se mora še pojačati.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je mesto zadržanega blagajnika br. Kobentarja Franceta podal tajnik Matelič izhaja, da je imel Oblastni odbor svoje finance povsem urejene. To je rezultiralo tudi iz poročila br. Dežele Viktorja, ki je v imenu nadzornega odbora ugotovil izredno lep red v knjigah Oblastnega odbora in predlagal celemu odboru absolutno pohvalo.

Ko je dobil Oblastni odbor soglasno razrešnico, so sledile volitve novega Oblastnega odbora, ki so dale sledeč soglasen rezultat.

V upravni odbor so bili izvoljeni kot člani:

Dr. Cepuder Josip, odvetnik v Ljubljani,
Cugmus Josip, direktor drž. železnice v Ljubljani,

Dr. Dolar Simon, direktor drž. gimnazije v Kranju,

Dr. Dular Milan, direktor Velesejma v Ljubljani,

Farčnik Ivo, uradnik TPD v Hrastniku,

Jamnik Alojzij, dipl. agr. v Ljubljani,

Kale Jakob, zidarski mojster v Ljubljani

Kobenter France, zasebni uradnik v Ljubljani,

Kokelj Franjo, trgovec v Ljubljani,

Kosec Lipe, državni uradnik v Ljubljani,

Kregar Jože, akademik na Ježici,

Matelič Miroslav, trgovec v Ljubljani,

Santel Bojan, dipl. phil., Ljubljana,
Škof Franc, šef glav. postaje, Ljubljana,
Zvan Andrej, učitelj, Sl. Javornik.

Kot namestniki:

Kušar Janez, žel. uradnik, Ježica,
Lipnik Janko, dimn. mojster, Ljubljana,
Dr. Lulik Ivo, odvetnik, Ljubljana,

V nadzorni odbor:

Kot člani:
Bizjak Slavko, upravnik pošte, Domžale,
ing. Cerjak Dinko, sreski šum. ref., Novomesto,

Dežela Viktor, žel. uradnik, Ljubljana,
Fincinger Ognjeslav, kovaški mojster, Zagorje,

Dr. Jenko Andrej, zdravnik, Polje-Vevče,
Roš Boris, monopol. uradnik, Ljubljana,
Sterlekar Milan, blagajnik Mestne hran., Ljubljana,

Stražar Konrad, profesor, Kočevje,
Spicar Jaka, ravatelj Mestne hran., Radovljica.

Kot namestniki:

Benko Vekoslav, učitelj, Laško,
Bule Franjo, industrijalec, Mirna,
Penko Miško, žel. uradnik, Blanca,

Prva skupna seja upravnega in nadzornega odbora se vrši 8. 7. t. l. ob 15. uri v prostorih Oblastnega odbora, na tej seji se bosta upravni in nadzorni odbor konstituirala in določila podrobne smernice bodočega dela NO.

Med slučajnostmi so nato posamezni zunanji delegati izražali svoja mišljenja in svoje želje, vsi so soglašali v tem, da je delo NO. unjuno potrebno in da je treba organizacijo razširiti, kolikor je pač to mogoče z ozirom na osnovni princip, ki se ga mora čuvati tudi v bodoče, da namreč NO ne more in ne sme biti organizacija, v kateri bi odločale mase in bi se vsled tega odražali v njej odmevi in vplivi vsakokratne politične situacije, marveč mora ostati organizacija, ki vsebuje v svojem rednem, zlasti pa izvršnem članstvu le najbolj iskrene in najbolj požrtvovalne jugoslovanske nacionaliste.

Hrastnik

V nedeljo dne 7. julija se vrši 3. redni občni zbor našega krajevnega odbora N. O. Občni zbor bo ob 9. dopoldne v deški šoli. Udeležba je za vse članstvo N. O. strogo obvezna.

Strelnske družine Ljubljana

Strelnske vaje ljubljanske družine se vrše vsako nedeljo na vojaškem strelišču od pol 9. do 12. ure. Člani dobe municijo po znižani ceni 50 par za komad. Strelci, poslužujte se ugodne prilike in obiskujte redno strelnske vaje.

Škofljica

Strelnska družina v Škofljici priredi dne 7. julija pri br. Comino veliko vrtno veselico z nagradnim streljanjem, kjer bo dobro poskrbljeno tudi za dobro jedajo in pijačo ter se bo vrtilo staro in mlado.

Pridite, vabljeni!

ZAŠČITO ZOPER SOVE!

Ze nekaj dni sem kalj nočni mir prebivalcem v bližini pomembne ljubljanske palače velika sova — uharica, nazvana tudi vir. S svojim skovikanjem moti naše spanje skoraj hujše, kot pijanci na cesti. Nekaj sosedov se je že zbralo in skušalo preprodit to nečedno in glasno znanilko smrti, toda zaman. Ne gre za tisto zoperno skovikanje, bojimo se le to, da bi sova s svojim skovikanjem koga ne izpela. Svoj čas nisem verjel, da lahko spravi sova s svojim skovikanjem koga v prerani grob, odkar sem pa doživel, da je spravila sova v par dneh v grob zdravega človeka, verujem v moč sove in se resno bojim, da se bo zgodila kaka nesreča v tej palači. Baj se sova pojavlja po noči tudi še okoli nekaterih drugih velikih ljubljanskih hiš, kjer stolujejo razni že sedaj slavni možje.

Prosim merodajne oblasti, da spravijo na varno to nevarno žival. Mestni fizikat ima sredstva proti mrčesu, plinskim napadom in drugim takim šibam božjim, gotovo jih ima tudi proti sovam. Če puste na kmetih brezbržno skovikati to grdo žival, se ne čudim, v mestu pa je vendar toliko narodu prepo-trebnih glav, da se je treba brigati za njih varnost. Kajti gorje nam, če bi se dogodile v teh palačah in zgradbah kake nesreče ali celo nagle smrti. Bog nas varuj! Občan.

Akcija Narodne Odbrane „Svoji k svojim“!

Šivalni stroji od Din 1600 — naprej. Otroški vozički od Din 200 — naprej. Dvokolesa od Din 950 — naprej. „Sachs“ motorji od Din 5000 — naprej pri

„TRIBUNA“
F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta 4
Ceniki franko! Ceniki franko!

J. Bonač sin
Ljubljanska kartonažna tovarna Ljubljana
Tovarna za papir in lepenko Količevo-Domžale
Centrala: **Ljubljana** Čopova 16
Tel. int.: 23-07 in 34-81
Brzjavke: Bonač sin Ljubljana
*
Vsakovrstne kartonaže, papir in lepenka
Tovarniške znamke:
za toaletni papir „Sanol“ in „Hermes“,
za registratorje in mape za korespondenco
„Hermes“ in „Redos“

Hubertus MILO
Hubertus mila
in
Perion pralni prašek
sta PRISTNA DOMAČA IZDELKA
tvornice, ki dela z DOMAČIM KAPITALOM in domačimi delavci in
nameščenci.
Kvaliteta teh dveh izdelkov je boljša,
ker je njuni izdelavi posvečena največja pažnja.
Kupujte samo res domače izdelke!

„SLAVIJA“

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA D. D. V LJUBLJANI

zavaruje
pod najugodnejšimi pogoji:
proti požaru, vlomu, razbitju stekla, transpor-te, automobile, zakonito odgovornost, nesre-če na potovanju, življenje, posmrtnine l. t. d.

CENTRALA ZA CELO JUGOSLAVIJO
v LJUBLJANI - Gosposka ulica 12 - Telefon štev. 21-76 in 22-76